

278

PRZYSPOSOBIENIE

do

przyjęcia

SAKRAMENTU BIERZMOWANIA.

WYDANIE DRUCIE.

POZNAŃ,

nakładem Braci Szerków.

—
1842.

BIBLIOTEKA UNIW. W POZNANIU

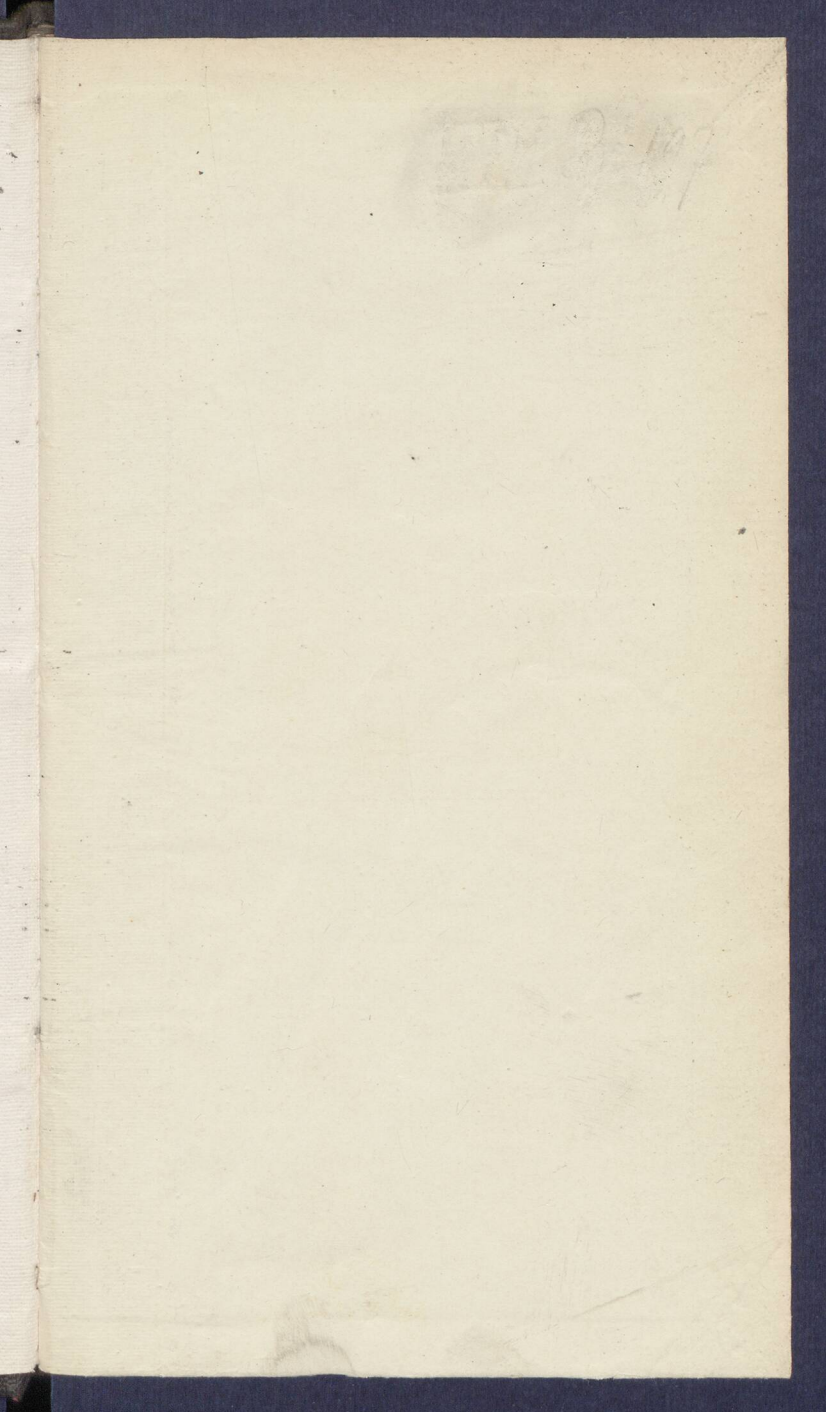
265818

**Wypożycza się
tylko do czytelní**

VIII. B.

197

17

18

19

2. 78

PRZYSPOSOBIENIE

do

przyjęcia

SAKRAMENTU BIERZMOWANIA.

VIII. B.
197

WYDANIE DRUCIE.

POZNAŃ,

nakładem Braci Szerków.

—
1847.

ak 2625

265818 I

Pozwala się drukować.

Dan w Poznaniu 27. Września 1841.

Konsystorę Jen. Arcybiskupi.

X. Kiliński.

(L. S.)

Uwaga: Bierzmowanie (mówi X. Skarga) w staréj naszéj polszczyźnie, nic nie jest innego, jedno potwierdzenie i umocnienie. Bo starzy, co my dziś tram *) albo siestran **) zowiem, bierzmem zwali. Z takiego nazwiska już się domyślić można, że Sakrament Bierzmowania jest ku wzmocnieniu wiary na Chrście Ś. odebranéj; podobnego przeto usposobienia wymaga jak Chrzcst Ś., gdy się ten udziela dorosłemu. Wiara i miłość Boska w duszy usprawiedliwionéj są największém do przyjęcia jego usposobieniem. Przypomnijmy sobie tym końcem niektóre prawdy wiary, starając się o łaskę Boskiéj miłości.

*) Tram zowie się dziś belka zwyczajna.

**) Siestran zaś belka podłużna, na której inne się spierają. Obacz słownik Lindego.

1950: Da 4936

I. Niektóre wiadomości z nauki wiary.

1. *Cóż ożywia ciało człowieka?*

Bóg ukształcił ciało człowieka z ziemi, i ożywił je duszą, czyli jak mówi pismo święte: tchnął w oblicze jego ducha życia, i stał się człowiek istotą żyjącą (Genes. II, 7.). Dusza tedy ożywia ciało, i wszystkie członki jego, póki są z niem złączone.

A jak ciało bez ducha jest martwe (Ś. Jakób II. 26.), tak i każda część ciała traci życie, gdy jest od niego odłączona.

2. *Kto jest życiem duszy?*

Bóg ma życie sam z siebie, i wszelkie życie od niego pochodzi. On sam jest życiem duszy. — Dusza zjednoczona z duchem duchów, to jest z Bogiem, żyje przez niego i dla niego. — Odłączona zaś od Boga, tak obumiera względnie wiecznej szczęśliwości, jak się martwą staje część ciała, od swęj całości oddzielona.

Nie jest dusza wtedy z Bogiem złączona, gdy jęj wola nie jest tak święta, jak Bóg chce, aby była święta.

Odłączenie duszy od ciała, jest śmiercią ciała. Odłączenie zaś duszy od Boga, jest śmiercią duszy. Kara wieczna jest śmiercią wieczną.

3. Skądże to wiemy, że jest Bóg?

Pismo ś. nie dowodzi tej prawdy, że jest Bóg; mówi o Bogu jako znanym każdemu. — Na początku stworzył Bóg niebo i ziemię, od tych słów zaczyna się pismo ś. Boć z rzeczy stworzonych poznaje się Stwórcę, a ten jest najlepszy, najmędrzy, wszechmocny i nieograniczony. On sam, jest, który jest. Rozum poznaje, że jest Bóg. Objawienie zaś uczy, że jest jeden w trzech osobach.

4. W jakim stosunku zostawał na początku człowiek z Bogiem?

Bóg stworzył człowieka na obraz i podobieństwo swoje co do duszy. Na obraz Boga stworzył go (Genes. I. 27.). Bóg najświętszy stworzył człowieka świętym. Duch Boski pozostawał w człowieku, a człowiek kochał Boga i pełnił wolę jego. Nie było wtedy ofiary za grzechy, bo nie było grzechu. Niepokalana dusza człowieka, była ofiarą Bogu przyjemną, a człowiek zostawał w stanie niewinności, bo w stanie łaski.

5. Straciłże człowiek ducha Boskiego?

Gdy pierwsi ludzie zgrzeszyli, wtedy stracili ducha Boskiego. Grzech jest złą wolą, jest przestępstwem prawa, oddaleniem od Boga. Po grzechu zostali pierwsi ludzie wydaleny z raju, ulegli śmierci ciała i śmierci duszy. Przestali być ofiarą Bogu miłą, i zaczęli ofiarować plody ziemi i zwierzęta. Grzech pierwszych ludzi jest tym grzechem, który się udzielił całemu rodzajowi ludzkiemu, a zowie my go grzechem pierworodnym.

6. *Czy Bóg zmiłował się nad upadłym człowiekiem?*

Bóg, który jest dobrocią nieskończoną, ukarał podług swęj sprawiedliwości upadłego człowieka; lecz się oraz i zmiłował nad nim, obiecując mu Zbawiciela, któryby upadłemu przywrócił ducha Boskiego.

7. *Czy zaraz po upadku dany ludziom Zbawiciel?*

Nie zaraz, lecz aż w cztery tysiące lat; aby ludzie tém bardziej poznali, jak im był potrzebny, i aby na jego przyjęcie usposobieni zostali.

Wiara w Zbawiciela jest jedyną prawdziwą wiarą świata, z tą tylko różnicą, że w starym zakonie wierzono, iż przyjdzie, w nowym zaś wierzymy: że przyszedł.

8. *Przez co Bóg szczególniejsz usposobił ludzi do przyjęcia Zbawiciela?*

Wybrał wiernego i posłusznego Abrahama, obiecał go uczynić ojcem wielkiego narodu; a Zbawiciel miał pochodzić co do ciała z następców tegoż Abrahama. Potomków jego, lud wybrany, wyprowadził Bóg przez Mojżesza z Egiptu z domu niewoli. Przez tegoż Mojżesza kazał ogłosić swoje przykazania i sposób czczenia Boga. W religii żydowskiej wszystko oznaczało Zbawiciela; i do niego się ściągało.

9. *Co Bóg kazał ogłaszać przez proroków?*

Bóg przemawiał do ludzi przez sługi swoje, których zwano prorokami. Ci przepowiadali o narodzeniu, męce i śmierci Zbawiciela, a mianowicie, że on będzie potomkiem Abrahama.

i Dawida, że się z Panny narodzi, że będzie nauczycielem i dobroczyńcą ludzi, że go lud własny nie pozna, lecz owszém na śmierć wyda.

10. Czy o bóstwie tego Zbawiciela także mówili prorocy?

O ile pojęcie ludu żydowskiego, który jedynego tylko wyznawał Boga, to objąć zdołało, mówili prorocy i o bóstwie Zbawcy świata.

Mojżesz zapowiedział przyjście większego nad siebie proroka (Deuteron XVIII. 8.), którego ktoby nie słuchał, karany będzie.

Dawid, lubo opowiadał, że Zbawiciel będzie znieważony i zraniony (Psalm 21.), przecież i to widział, że on prawdziwym Bogiem będzie. (Psalm 109.)

Izajasz zowie Zbawiciela cudownym, Bogiem potężnym, ojcem przyszłego wieku. Dla tego Zbawiciel powoływał się na świadectwo pisma ś. (Joan. V. 39.).

11. Jakież mamy inne świadectwa o bóstwie Zbawiciela?

a) Anjół posłany od Boga do Panny, pełnej łaski, której imię było Marya, zwiastując jej, że będzie matką Zbawiciela, rzekł o nim: nazwiesz imię jego Jezus, ten będzie wielki, a będzie zwan synem Najwyższego, i będzie królował w domu Jakóbowym na wieki, a królestwa jego nie będzie końca. (Luc. I. 33.)

b) Śty Jan Chrzciciel, którego żydzi zaczęli uznawać za Zbawcę świata, świadczył o Jezusie: że będzie chrzcił, nie wodą tylko, lecz duchem świętym.

Świadectwo Janowe, Bóg potwierdził, słyszany od ludu głosem z nieba: Tyś jest Syn mój miły, w tobiem upodobał sobie (Luc. III. 22.).

Jan téż święty uznając Jezusa Bogiem, mówił: ten jest, który za mną przyjdzie, który przedemną stał się. Oto baranek Boży! oto który gładzi grzech świata (Joan. 1. 27. 34.), co na to samo wychodzi, jak gdyby rzekł: nie mógłby on zgładzić grzechów, gdyby nie był prawdziwym Bogiem.

12. *Czy Pan Jezus téż dowodził swego bóstwa?*

Przekonywał on naprzód ludzi powołaniem się na pismo ś. starego zakonu, że był obiecany światu Messyaszem, że jego nauka była głosem Boga, a on prawdziwie Synem Bogu Ojcu równym. Syn człowieczy (tak się zwykle Pan Jezus nazywał) jest także panem Sabbatu (Math. XII. 8.). Ojciec mój aż dotąd działa i ja działam (Joan. V. 17.). Nie może Syn sam od siebie nic czynić, jedno co ujrzy Ojca czyniącego; albowiem cokolwiek on czyni, to i Syn także czyni. Bo Ojciec miłuje Syna i wszystko mu ukazuje, co sam czyni. Jako Ojciec wzbudza umarłe i ożywia, tak i Syn, które chce, ożywia. Jako Ojciec ma żywot sam w sobie, tak dał i Synowi, aby miał żywot sam w sobie i t. d. (Joan. V. 18. 30.).

A gdy ogłosił się Pan Jezus Synem Bożym, słowa zaraz swoje uczynkami potwier-

dził, uczynki te były cuda, to jest takie czyny, które są dziełem wszechmocności. Czyniąc zaś cuda, ogłaszał przy nich tę prawdę, że jest równym Bogu Ojcu.

Uzdrowiwszy ślepo urodzonego rzekł: Ja i Ojciec jedno jesteśmy (Joan. XIV. 9.). Wprzód niż Abraham się stał, jam jest (Joan. VIII. 58.). Na zapytanie arcykapłana, czy jest Synem Bożym? odpowiedział: Tyś powiedział; i zaraz dodał: Odtąd ujrzycie Syna człowieczego siedzącego na prawicy mocy Bożej i przychodzącego w obłokach (Math. XXIV. 64.). Tę prawdę, że jest Synem Bożym, stwierdził Pan Jezus nietylko niezliczonemi cudami, lecz oraz i swoim zmartwychwstaniem.

13. Dla czego Syn Boży stał się człowiekiem?

Aby rodzaj ludzki połączył z Bogiem, i straconego przez grzech Ducha Ś. mu przywrócił. Przyszedł Syn człowieczy szukać i zbawiać, co było zginęło (Luc. XIX. 10.). Syna swego jednorodzonego posłał Bóg na świat, abyśmy żyli przezeń (1. Joan. IV. 9.). Gdy Syn Boży stał się człowiekiem, wtedy on sam, jako zupełnie czysty i niepokalany, a równy Ojcu co do bóstwa, uczynił zadosyć zgwałconemu prawu, przez mękę i śmierć swoją. Stał się on, nietylko nauczycielem, lecz i odkupicielem ludzi.

Wierzmy tedy nietylko w Boga Ojca, lecz i w Syna Bożego, Jezusa Chrystusa, Pana naszego, który się począł z Ducha Ś., narodził się z Maryi Panny, umęczon pod Pontskim Pilatem, ukrzyżowan, umarł i pogrzebion;

zstąpił do piekłów, trzeciego dnia zmartwychwstał, wstąpił na niebiosa, siedzi na prawicy Boga Ojca wszechmogącego, stamtąd przyjdzie sądzić żywych i umarłych.

14. Czy Pan Jezus wymagał jakiego współdziałania z strony człowieka?

Tak jest, wymagał on wiary i zachowania przykazań.

Kto uwierzy i ochrzczi się, zbawion będzie; a kto nie uwierzy, będzie potępion (Math. XVI. 16.). A jeśli chcesz wniknąć do żywota, chowaj przykazania (Math. XIX. 17.).

15. Jakże nazywał Pan Jezus swoją naukę?

Nazywał ją królestwem Bożem. Jest ono właściwie w niebie, tam bowiem króluje prawda i miłość, a następnie tam tylko prawdziwe jest uszczęśliwienie. Dla dojścia atoli do królestwa Bożego w niebie, chciał Zbawiciel mieć ludzi w królestwie Bożem, które założył na ziemi.

16. Znaleźliż się takowi ludzie, co się stali członkami tego królestwa Bożego?

Tak jest, powołał ich do siebie Pan Jezus, a oni opuściwszy wszystko, szli za nim. Byli to pierwsi uczniowie jego. W dalszym ciągu życia swego na ziemi przyzwał uczni swoich i wybrał z nich dwunastu, które téż nazwał apostoły (Luc. VI. 13.). Z pomiędzy tych apostołów wybrał jednego, którego nazwał Opoką czyli Piotrem, aby pasł owce i jagnięta jego, to jest, aby był zastępcą Jezusa Chrystusa na ziemi.

17. *Jakże jeszcze inaczej zowiemy królestwo Boże na ziemi?*

Zowiemy je kościołem świętym.

Kościół tedy, jest złączenie ludzi rozumem i wolą ku jednemu celowi; jest społeczność wyznawająca jedną i tę samą wiarę, mająca uczestnictwo jednych i tych samych Sakramentów i zostająca pod jednym i tym samym rządcą, który jest następcą Ś. Piotra, a tém samém zastępcą Jezusa Chrystusa na ziemi, i widzialną głową tegoż kościoła. Widzialny kościół na ziemi, jest wizerunkiem kościoła niewidzialnego, w niebie istnącego.

18. *Coż to są Sakramenta śś.?*

Są to pewne od Jezusa Chrystusa ustanowione znaki, pod zmysły podpadające, któremi się nadaje łaska Boska. Znaczą one i razem udzielają tę łaskę godnie je przyjmującym.

Omycie wodą przy wymówieniu słów od Pana Jezusa postanowionych, omywa i oczyszcza duszę z grzechów.

Woda i umycie nią, tudzież i słowa przy tém wymawiane, podpadają pod zmysły. Odrodzenie zaś czyli narodzenie się na członka królestwa Bożego, nie podpada pod zmysły. Kładzenie rąk, namaszczenie ś. olejem, podpadają pod zmysły, łaska zaś Boska udzielająca się wtedy wiernemu, nie podpada pod zmysły.

Sakrament tedy musi być od Boga ustanowiony, składać się z znaku pod zmysły podpadającego, i działać poświęcenie człowieka, czyli co na jedno wychodzi, udzielać łaskę Boską. Rzeczy tedy i słowa, z których się składa Sakrament, sam Pan Jezus postanowił.

19. *Które i jakie Pan Jezus postanowił Sakramenta?*

Pan Jezus postanowił siedm Sakramentów:

1. Chrzest ku narodzeniu się do królestwa Bożego, przez zgładzenie grzechu pierworodnego, a w dorosłych i wszystkich uczynkowych i poświęcenie duszy ochrzczonego.
2. Bierzmowanie ku dojrzałości życia w tém królestwie, a następnie ku zatwierdzeniu wiary i świętobliwości.
3. Pokuta jako drugie narodzenie dla upadłych w grzech, i jako lekarstwo dla zranionych, i jako ożywienie dla umarłych na duszy.
4. Ciało i krew Jezusa Chrystusa jako pokarm z nieba dla duszy, posilający ją ku żywotowi wiecznemu. W tym Sakramencie jest zbiór i środek wszystkich wiary tajemnic.
5. Kapłaństwo dające kościołowi biskupów i kapłanów.
6. Małżeństwo poświęcające dozgonny związek męża i żony ku ich uszczęśliwieniu.
7. Olejem ś. namaszczenie dla chorych tylko, a to ku ich uldze, pomocy i zbawieniu.

20. *Komuż Pan Jezus powierzył władzę udzielania Sakramentów?*

Apostołom swoim, a zatem i ich następcom powierzył Pan Jezus władzę udzielania wszystkich Sakramentów. Uczniom zaś swoim udzielił władzę udzielania niektórych Sakramentów.

1. Do nich bowiem rzekł: Nauczajcie wszystkie narody, chrzcząc je w imię Ojca i Syna i Ducha Ś. (Math. XXVIII. 19.)
2. Usłyszawszy apostołowie, którzy byli w Jerozolimie, iż Samaryja przyjęła słowo Boże, posłali do nich Piotra i Jana, którzy gdy przyszli, modlili się za nimi, aby wzięli Ducha Ś. Tedy na nie wkładali ręce i brali Ducha Ś. (Dzieje ap. VIII. 14. 17.)
3. Jako mnie posłał Ojciec i ja was posyłam; których odpuscicie grzechy, są im odpuszczone, a którym zatrzymacie, są zatrzymane (Joan. XX. 21. 23.)
4. To ciało moje, które się za was dawa; to czyńcie na pamiątkę moją (Luc. XXII. 19.)
5. To powiedziawszy tchnął na nie i rzekł im: weźmijcie Ducha Św. (Joan. XX. 22.). Do Tymoteusza zaś pisze Paweł Ś. (2. Timot. I. 6.) o łasce danej mu przez kładzenie rąk jego.
6. Świętość małżeństwa nie jest dziełem człowieka, lecz Boga. Dla tego też wyrzekł ś. Sobor Trydentski na sessyi XXIV. kanon I, że jest Sakramentem od Chrystusa Pana ustanowionym i że łaskę udziela.
7. O namaszczeniu chorujących olejem ś. pisze Jakób Ś. w rozdz. V. 14. 15.: Choruje kto między wami? niech wwiedzie kapłany kościelne, a niech

się modlą nad nim pomazując go Olejem ś. w imię Pańskie; a modlitwa wiary uzdrowi niemocnego i ulży mu Pan, a jeśli by był w grzechach, będą mu odpuszczone.

21. Czy wszystkie Sakramenta wszystkim ludziom są potrzebne?

Podobało się Bogu postanowić, aby Chrzest był każdemu do zbawienia potrzebnym, a pokuta temu, kto zgrzeszy.

Dla tego w razie potrzeby każdy człowiek chrzcić może.

Bierzmowanie jest bardzo potrzebne ku utwierdzeniu w wierze, a Ciało Pańskie ku zbawieniu wiecznemu tak potrzebne, jak pokarm dla ciała.

Kapłaństwo i małżeństwo nie jest dla wszystkich ludzi, bo nie wszyscy mogą być kapłanami, a dziewictwo jest stanem doskonalszym od małżeńskiego.

Kościółowi ś. są potrzebne wszystkie siedm Sakramentów, lecz każdemu w szczególności nie są wszystkie siedm pod utratą zbawienia potrzebne.

22. Któreż Sakramenta raz tylko w życiu się przyjmują?

1. Chrzest, bo jak się raz tylko rodzimy dla ziemi, tak i raz tylko dla nieba.
2. Bierzmowanie, bo raz umocniona wiara, drugiego umocnienia nie potrzebuje.
3. Kapłaństwo, bo kto raz poświęcony na kapłana, zawsze nim pozostaje.

Te trzy Sakramenta znak Bogu widzialny na duszy piętnują.

23. *Czy w składzie wiary jest wzmianka o Sakramentach?*

Tak jest, bo wyznawszy wiarę w Boga w Trójcy ś. jedyne go, to jest: wiarę w Boga Ojca i Syna Bożego i Ducha Ś. (której wiary najkrótszym wyrażeniem jest żegnanie się krzyżem ś. mówiąc: w imię Ojca i Syna i Ducha Ś.) wyznawszy tę wiarę, wyznajemy potem, że jest kościół ś. a ten jeden — święty — katolicki — i apostołski — że w tym kościele jest świętych obcowanie, czyli uczestnictwo modlitw i zasług; że w tym kościele jest także moc grzechów odpuszczenia. Ku odpuszczeniu grzechów są Sakramenta Chrztu ś. i pokuty, a kto jako członek kościoła wyznaje jeden i drugi Sakrament, ten wszystkie siedm wyznawać powinien, inaczej nie byłby członkiem kościoła ś. (N. 17.).

24. *Jakiż szczególniejszy obowiązek włożył Pan Jezus na apostołów?*

Powolywać i przyjmować ludzi do królestwa Bożego. Idąc na wszystkie świat opowiadajcie Ewangeliją wszemu stworzeniu (Mart. XVI. 15.). Nauczajcie chrzcząc ich (Math. XXVIII. 19.). Powolywali zaś apostołowie ludy, nauczając nie swęj własnej nauki, lecz nauki Jezusa Chrystusa, a że Jezus Chrystus jest Synem Bożym i prawdziwym Bogiem, przeto ich nauka zowie się Słowem Bożem; to zaś jest albo ustnie podane albo pisane.

25. *Czy apostołowie prócz nauczania usty pisali także naukę Chrystusa?*

Apostołowie pozostawili nam następujące pisma:

1. Cztery Ewanjelia. 2. Dzieje apostołskie. 3. Czternaście listów ś. Pawła. 4. List ś. Jakóba. 5. Dwa listy ś. Piotra. 6. Trzy listy ś. Jana. 7. Księgę objawienia tegoż ś. Jana. Te zowiemy pismem ś. nowego zakonu.

26. *Czy prócz tego jest jeszcze inne pismo święte?*

Tak jest: zowie się takowe pismem ś. starego zakonu, które do Chrześcian przeszło od żydów, a które Chrześcianie posiadają czyste, i zupełne, i szanują je, jako słowo Boga. Zydzi dopóty się wszyscy do wiary chrześcijańskiej nienawrócą, aż się nawróci ilość pogan od Boga oznaczona, a wtedy Izrael — wszystek Izrael byłby zbawion (ad Roman. XI. 26.). Dopóty zaś obnoszą pismo ś. które Chrześcianom jest ku udowodnieniu, że Jezus Chrystus jest prawdziwym Messyaszem czyli Zbawcą świata.

27. *Czy pismo święte obejmuje całą naukę wiary?*

Pismo święte nie obejmuje nauki wiary w całej zupełności, bo Pan Jezus niepisał ksiąg ani ich pisać kazał. Ustnie ogłaszał królestwo Boże i ustnie nauczać rozkazał. Była więc wiara Chrystusowa, choć jeszcze pisma ś. nie było.

Ustna tedy nauka i ustne podanie jest starsze niż pismo ś.

28. *Czy apostołowie nieulegli jakiej pomyłce przy nauczaniu wiary?*

Apostołowie nie mogli uleść pomyłce, bo nie sami mówili, lecz tak mówili, jak Duch Ś. dał im wymawiać. O tym Duchu Świętym

Chrystus Pan mówił: on was wszystkiego nauczy i przypomni wam wszystko, cokolwiekbym wam powiedział (Joan. XIV. 26.). On nauczy was wszelkiej prawdy. On mnie uwielbi, bowiem z mego weźmie i wam opowie (Joan. XIV. 13.). Ten więc Jezus Chrystus, który obiecał być codziennie i po wszystkie dni aż do skończenia świata (Math. XXVIII. 20.) z swoim kościołem, zarządził temu, iż ani apostołowie ani ich następcy nie ulegają pomyłce w nauczaniu wiary i cnoty i słusznie mówić mogą: Zdało się Duchowi Ś. i nam (Act XV. 28.)

29. *Czy też ustne podanie z czasem się nie zmieniło?*

Duch Ś. rządzący kościołem, czuwa nad ustnym podaniem, aby zmienione nie było; a przeto kiedy nauczyciele wiary, jednozgodnie i przez wszystkie wieki jednej i téj samej prawdy wiary nauczają, której nie masz w piśmie ś. napisanej, wtedy przyjmujemy taką naukę za naukę ustnie podaną od apostołów.

Gdyby zaś jakowa nauka nie w całym kościele i nie zawsze nauczana była, a tém samym jakowej zmianie uległa, wówczas takiej nauki nie przyjmujemy za słowo Boże.

Niebo i ziemia przeminą, mówił Pan, ale słowa moje nie przeminą (Math. XXIV. 35.).

30. *Któż o tém nas zapewni, że jakowa nauka, jest rzeczywiście nauką Jezusa Chrystusa?*

Tylko kościół Chrystusa nauczający, o tém nas zapewnić może. Jeśliby kościoła

nie usłuchał niech ci będzie jako poga-
nin i celnik (Math. XVIII. 17.). O tym ko-
ściele pisze ś. Ireneusz (adv. Hares. Libr. 1. cap.
X. 2.). Tęj nauki i tęj wiary kościół na
całym świecie rozsiany wiernie strze-
że, jakoby w jednym zamieszkując do-
mu, i cały jednako wierzy, jakby jedną
duszę i jedno serce mający i jedno gło-
śnie opowiada i podaje jak gdyby je-
dne tylko usta mający. Przeczytaj pisma
biskupów katolickich od tysiąca ośmset lat, i
obejdź cały okrąg ziemi, pytając się dzisiej-
szych biskupów, każdego w szczególności o
naukę wiary, a przekonasz się, że istnieje i na
wieki pozostanie czysta nauka Jezusa Chry-
stusa w jego kościele.

31. *Więc tedy nauka Jezusa Chrystusa nie
może zaginać na ziemi?*

Kościół powszechny i widzialny, nie może
odpaść od wyznawania prawdziwej nauki Je-
zusa Chrystusa, a zatem z prawdziwego w fał-
szywy nie może się zamienić, a następnie nie
może zaginać. Bramy piekła nie zwyciężą
go (Math. XVI. 18.). Kościół atoli szczególny,
może zaginać, gdy odpadnie albo od jedności
wiary całego kościoła, albo od jedności z gło-
wą kościoła. Tak odpadł Focysz patryarcha
konstantynopolitański, chcąc stolicę, przeciw
stolicy apostołskiej, wystawić.

32. *Cóż się rozumie przez kościół
nauczający?*

Jezus Chrystus powierzył urząd nauczania,
nauczycielstwo wieczne, swoim apostołom, a
zatem i ich następcom. Boć Chrystus nie

posłał mię chrzcić, mówi Ś. Paweł, ale ewanjeliją przepowiadać (1. Cor. I. 17.).

Ci nauczyciele — następcy apostołów — czyli biskupi katoliccy — są oraz rządzcami duchownymi kościoła. Władza ich, przez następstwo po apostołach, odnosi się aż do samego Chrystusa Pana. — Nie wyście mię obrali, alem ja was obrał (Joan. XV. 16.).

Nikt nie może nadać, czego sam nie ma. Jakże lud? jakże panowie tego świata, mogliby nadawać komu władzę nauczania lub rozgrzeszania, gdy jój sami nie mają?

33. Wiemy, że Piotr ś. był widzialną głową kościoła Chrystusowego, lecz czy z równą pewnością wiemy, kto teraz jest takim samym jak on Zwierzchnikiem?

Dzieje świata i dzieje kościelne świadczą, że Piotr ś. naprzód w Antyochii sprawował urzędowanie swoje, gdzie też uczniów Chrystusa *Ch r z e ś c i a n i n a m i* nazwano (Act. XI. 26.). Z Antyochii przeniósł to urzędowanie do Rzymu. Po śmierci jego nie biskup antyochijski lecz biskup rzymski stał się jego następcą. Biskup tedy dzisiejszy rzymski, jest następcą Piotra ś., a zatem i zastępcą Jezusa Chrystusa na ziemi. On jest jedyną widzialną głową kościoła Chrystusowego i środkiem jedności. On jest, z którym wszyscy biskupi i wszyscy wierni uczestnicwo mieć powinni.

34. Czyliż inni biskupi są także rządzcami kościoła?

Są oni rządzcami, lecz nie całego kościoła, tylko tych szczególnych, nad którymi są przełożeni. Są następcami apostołów, ale nie są

opoką kościoła. O nich to rzekł Paweł Ś.: Piłnujcież sami siebie i wszystkiój trzody nad którą was Duch Ś. postanowił biskupami, abyście zarządzili kościołem Bożym, którego nabył (Chrystus) krwią swoją (Dzieje Ap. XX. 18.).

Nie jednemu biskupowi obiecał Pan, że będzie z nim, ale wszystkim to obiecał, mówiąc: ja z wami jestem. Wszyscy albo większa ich część, wyobrażają kościół powszechny.

35. *Dla czegoż zgromadzali się biskupi z całego świata?*

Zgromadzając się biskupi z całego świata przynajmniej w większej części, stanowią Sobór powszechny; samo się zaś przez się rozumie, że ten z głową kościoła wyobraża kościół powszechny. Zgromadzają się zaś w celu zachowania czystości i niekazitelności, albo nauki wiary, albo też świętości życia lub karności w kościele. Powodem do takiego zgromadzenia bywa albo kacerstwo lub odszczepieństwo albo też nadwreżona karność w kościele. Sobór powszechny nie stanowi nowój prawdy wiary, lecz tylko prawdę od Chrystusa Pana objawioną, wyklada i starożytne podania utwierdza. Zgromadzeni biskupi są wprawdzie sędziami w rzeczach wiary, lecz wyrokują tylko jako świadkowie podania i stróże wiary.

36. *Kto jest członkiem kościoła ś.?*

Ten jest członkiem kościoła ś., kto jest z nim złączony jednością wiary, uczestnictwem Sakramentów ś., i podległością widzialnej głowie kościoła ś., biskupowi biskupów, i ojcu

wiernych czyli Papiężowi, przez pośrednictwo swego miejscowego pasterza i biskupa.

37. *Kto przestaje być członkiem kościoła?*

Każdy, kto albo sam siebie wyłącza z kościoła, lub przez zwierzchność prawą z niego wyłączon zostaje.

Wpadając w jakowy grzech, nie przestajemy być członkami kościoła ś., bo przez Sakrament pokuty, każdy z martwego członka, żywym się stać może.

Kto zaś dla niedowiarstwa lub występków przez prawą zwierzchność z kościoła wydalonym zostaje, taki jest jakby członek od ciała odłączony, a przez to odłączenie traci życie duchowne (Nro. 2.).

Kościół ś. wyłączał zawsze z pośród siebie grzeszników; lecz nawracających się i czyniących pokutę, chętnie na powrót przyjmował.

38. *Dla czego jesteśmy członkami kościoła ś.?*

Bo kościół jest królestwem Bożem na ziemi (N. 17.) a będąc tu w tém królestwie, dojdziemy i do królestwa wiecznego w niebie.

W kościele ś. mamy czystą i prawdziwą naukę Chrystusa, która jest pokarmem dla duszy. Mamy Sakramenta ś. ku poświęceniu téjże duszy: Mamy zabezpieczenie wiecznej szczęśliwości. — Niedosyć atoli jest być jakimkolwiek członkiem kościoła, lecz należy być członkiem żywym żyjącym przez wiarę, która przez miłość działa (ad Galat. V. 6.).

39. *Jakim sposobem można być żywym członkiem kościoła ś.*

Powiedziano pod liczbą 2., że życie duszy zależy na zjednoczeniu z duchem duchów, to

jest z Bogiem. Bóg jest jeden, lecz troisty w osobach. Jest Ojciec, który tak umiłował świat, że syna swego jednorodzonego dał, aby wszelki kto wierzy w niego, nie zginął, ale miał żywot wieczny (Joan. III. 16). Jest Syn Boży, który przyszedł, aby żywot miały i obficie miały (Joan. X. 10). Jest Duch Ś., przez którego zjednoczeni bywamy z Synem, a przez Syna i z Ojcem.

Kto tedy zjednoczony jest z Duchem Ś. ten ma życie w sobie, ten jest żywym członkiem kościoła Ś. bo sam jest Duchem Ś. kościołem.

40. *Któż dał tego Ducha Ś. kościołowi całemu i jego członkom?*

Kościół Chrystusa w pierwszym swym powstaniu składał się z apostołów i uczniów Jezusa Chrystusa. Nie przedź aż po swoim odejściu do Ojca, obiecał Pan, udzielić tego Ducha Ś. i obietnice wykonał. Pięćdziesiątego dnia po zmartwychwstaniu Chrystusa, zstąpił Duch Ś. na apostoły w postaci języków ognistych i mówili rozmaitemi językami wielkie sprawy Boże. Był to ów chrzest, Duchem Ś. i ogniem, o którym Pan Jezus mówił. Jeśli nie odejdę — mówił Pan — tedy pocieszyciel — Duch Ś. nie przyjdzie do was, a jeśli odejdę pośle go do was (Joan. XVI. 7.). Nie przedź dany jest Duch Ś. aż przez śmierć Chrystusa grzech został zczyszczony, a przez jego wniebowstąpienie człowiek z Bogiem połączony. W starym zakonie Duch Ś. niewidzialnie działał, w nowym widzialnie, naprzód w znaku języków i ognia, potem

w znaku kładzenia rąk, i w innych znakach zmysłowych w Sakramentach ś.

41. *Czyliż przez apostołów odbierali inni wierni Ducha Ś.*

Apostołowie odebrali w całej zupełności Ducha Ś. z jego darami. Innym wiernym przez kładzenie rąk, to jest Bierzmowanie, udzielali apostołowie Ducha Ś., a bierzmowani mówili także rozmaitemi językami i cuda czynili. Rzekł był Symon do apostołów Piotra i Jana: dajcie i mnie tę moc, aby na któregokolwiekbym ręce włożył; wziął Ducha Ś. A Piotr rzekł do niego: pieniądze twe niech z tobą będą na zginienie, żeś mniemał, iżby dar Boski miał być za pieniądze nabywany (Dzieje Apost. VIII. 19. 20.).

42. *Czy Duch Ś. udzielał się nieochrzczonym?*

Jedyny tego przykład mamy w czasie kazania Piotra Ś. w domu poganina Korneliusza. Gdy jeszcze Piotr mówił, udzielił się Duch Ś. wszystkim, którzy go słuchali, i zaczęli mówić różnemi językami. Na co Piotr Ś. rzekł: iżali kto może bronić wody, żeby ci nie byli ochrzczeni, którzy wzięli Ducha Ś. jako i my? (Dzieje Apost. X. 47. XI. 15. 17.) Udzielenie Ducha Ś. przed chrztem zdarzyło się jedyny raz przy przyjęciu do wiary pierwszego z pogan Korneliusza, aby żydzi widząc tegoż Ducha Ś. udzielającego się i poganom, nie obrażali się tém, że i poganie mieli należeć do królestwa Bożego.

43. *Czy dar czynienia cudów, albo dar mówienia rozmaitemi językami, jest największym darem Ducha S.?*

Na to odpowiedział już Jezus Chrystus mówiąc: wiele ich rzeczy mi dnia onego: Panie! iżaliśmy w imię twoje nie prorokowali, i w imię twe czartów nie wyganiaли, i w imię twe wiele cudów nie czynili? a tedy wyznam im: żem was nigdy nie znał, odstąpcie ode mnie, którzy nieprawość czynicie (Math. VII. 22. 23.). Tenże Zbawiciel powiedział: Z tego się nie weselcie, iż się wam duchowie poddają, ale się weselcie, że imiona wasze napisane są w niebiesiech (Luc. X. 20.).

Więszym tedy darem Ducha S. jest świętość duszy, niż dar czynienia cudów lub dar języków.

44. *Jakże Duch S. poświęca nasze dusze?*

Poświęca, czyli udziela się duszom naszym, gdy jesteśmy uczestnikami Sakramentów Św. Odbierając atoli Ducha S. przez Sakramenta S., nie przestajemy być ludźmi; i dusza nasza pozostaje zawsze duszą ludzką. Duch S. przenika i wywyższa całą władzę naszej ludzkiej duszy tak, iż ona działa zgodnie z wolą Boską. Staje on się dla rozumu światłem, aby zamilował prawdę Boską. Staje się dla woli ogniem ogrzewającym i zapalającym ją do poddania się w głębokiej pokorze tejże woli Boskiej. Daje łaskę, a łaska daje się mimo zasług naszych, łaskę, ku uczynieniu nas świętymi.

45. *Jakież działania przyznaje pismo święte Duchowi Ś.?*

- a) Duch Ś. jest duchem prawdy. A ja prosić będę Ojca, a innego pocieszyciela da wam, aby z wami mieszkał na wieki, ducha prawdy.... którego świat nie zna, lecz wy go poznacie, iż u was mieszkać będzie i w was będzie (Joan. XIV. 16. 17.). Gdy przyjdzie on duch prawdy, nauczy was wszelkiej prawdy (Joan. XVI. 13.).
- b) Jest duchem miłości; miłość Boża rozlana jest w sercach naszych przez Ducha Ś., który nam jest dany (Rom. V. 5.) Miłość Boga ku człowiekowi i człowieka ku Bogu, są zawsze złączone, kiedy człowiek ma ducha Boskiego.
- c) Duch Ś. umacnia i poświęca duszę naszą. Nie jesteście w ciele, ale w duchu; jeśli jednak duch Boski w was mieszka. A jeśli kto ducha Chrystusowego nie ma, ten nie jest jego (Rom. VIII. 9.). Kto we mnie wierzy, rzeki wody żywej popłyną z żywota jego [z głębi jego ducha] (Joan. VII. 38.).
- d) Czyni nas dziećmi Boga. A iż jesteście Synowie, zesłał Bóg ducha Syna swego w serca wasze (Galat. IV. 6.), wołającego: Ojcze!

Szczególniej zaś przyznaje Ś. Paweł Duchowi Ś. miłość, wesele, pokój, cierpliwość, nieskwapliwość, dobroć, łagodność, spokojność, wiarę, skromność, wstrzeźliwość i czystość.

46. *Możesz człowiek sprzeciwić się Duchowi Ś.*

Może, bo ma wolność woli. Ś. Szczepan mówił był do żydów: (Dzieje Ap. VII. 5.) Wy się zawždy sprzeciwiacie Duchowi Ś., jako ojcowie wasi, także i wy.

W tém sprzeciwieniu się Duchowi Ś. zdolny jest człowiek tak się zagubić, iż nigdy pokutować nie będzie, przez co grzech jego, jako nigdy niepokutującego, nie będzie mu odpuszczony ani w tym wieku, ani w przyszłym (Math. XII. 32.).

47. *Alboż i na tamtym świecie w wieczności, jest jeszcze odpuszczenie?*

Piotr Ś. mówi, że Chrystus przepowiadał duchom w otchłani (1. Petri III. 19. 20.), co my też wyznajemy, mówiąc: zstąpił do piekłów, to jest nie do piekła, gdzie są potępieni, lecz do miejsca, gdzie były dusze godne nieba (1. Petri IV. 6.).

Nie wiemy wprawdzie, jakie są środki zbawienia w żywocie wiecznym. To przecież wiemy, że jest czyściec, czyli miejsce oczyszczenia i udoskonalenia się ku oglądaniu Bóstwa (Synod Trident. Sess. VI, canon. 30.). Naucza przeto kościół ś., że msza ś. za zmarłych w Chrystusie, ale jeszcze nie oczyszczonych, skutecznie się ofiaruje (Sess. XXII, cap. III. de Ref.).

48. *Czyliż czyściec trwać będzie na wieki?*

Tylko niebo, jako miejsce wiecznej szczęśliwości, i piekło, jako wieczne karanie dla tych, którzy zeszli z tego świata w grzechu, śmierć duszy przynoszącym, trwać będzie wie-

cznie. I pójdą ci na mękę wieczną, a sprawiedliwi do żywota wiecznego (Math. XXV. 46.). Czyściec póty trwać będzie, póki wszystkie dusze w nim oczyszczone, nie wnijdą do nieba. Wierzmy tedy: że będzie ciała, nie zaś duszy, zmartwychwstanie i żywot wieczny, a ten dwojaki, dobry dla dobrych, a zły dla złych.

49. *Czegoż potrzeba, aby być w niebie?*

III Nie dosyć na tém, aby znać naukę wiary, lecz trzeba żyć podług téj nauki i pełnić wolę Boską. Uczynki są dowodem, jaki duch nas ożywia. — Nie dosyć na tém, aby źle nie czynić, lecz trzeba czynić dobrze. Bądźcież wy tedy doskonali, jako i ojciec wasz niebieski doskonałym jest (Math. V. 48.). Bóg jest miłość, mówi Jan Ś., a kto mieszka w miłości, w Bogu mieszka, a Bóg w nim (Joan. IV. 16.).

Uwaga. Do przyjęcia Sakramentu Bierzmowania taką nauką przysposobićby się trzeba, jak do przyjęcia pierwszej Komunii Ś. Te powyższe wspomnienia z nauki wiary, nie są jeszcze dostateczne; nie są zupełną nauką, lecz raczej skazówką tylko do dalszego i zupełniejszego rozwinięcia nauki chrześcijańskiej, mianowicie o Sakramentach ŚŚ. — o Boskich przykazaniach — o modlitwie i t. d.

II. Nauka o Sakramencie Bierzmowania.

1. Jakże się udziela Sakrament Bierzmowania?

Bierzmować się mający klęczą, a biskup tak się modli:

Duch Święty niech przyjdzie na was, a moc Najwyższego niech was strzeże od grzechów. Amen.

Wspomożenie nasze w imię Pańskie!

Który stworzył niebo i ziemię. —

Panie! wysłuchaj modlitwę moję!

A wołanie moje niech do Ciebie przyjdzie.

Pan z wami!

I z duchem twoim.

Módlmy się!

Wszchemogący wieczny Boże! który raczyłeś tych sług twoich odrodzić z wody i z Ducha Ś. i dałeś im odpuszczenie wszystkich grzechów, spuść na nich siedmiorakiego ducha twego świętego, pocieszyciela z niebios. Amen.

Ducha mądrości i umiejętności. Amen.

Ducha rady i mężstwa. Amen.

Ducha wiadomości i pobożności. Amen.

Napełnij ich duchem bojaźni twojej — i naznacz ich znakiem krzyża † Chrystusowego, miłościwie, ku żywotowi wiecznemu! Przez tegoż Pana naszego Jezusa Chrystusa Syna twego, który z tobą żyje i króluje w jedności Ducha Ś. Bóg, przez wszystkie wieki wieków. Amen.

Potém biskup każdego w szczególności namaszcza na czole Chryzmem ś. w kształcie krzyża i mówi:

N. N. ja cię znaczę znakiem krzyża † i bierzęmuje (potwierdzam) cię Chryzmem zbawienia. W imię Ojca † i Syna † i Ducha † Świętego. Amen.

Uderzając go lekko w policzek mówi: Pokój tobie.

A skończywszy namaszczenie tak się modli:

Okaz nam Panie miłosierdzie twoje!

A zbawienie twoje daj nam!

Panie! wysłuchaj modlitwę moję!

A wołanie moje niech do Ciebie przyjdzie, Pan z wami!

I z duchem twoim!

Módlmy się!

Boże! który dałeś apostołom twoim Ducha Ś., a przez nich i ich następców chciałeś go mieć udzielanym innym wiernym, wejrzyj miłościwie na posługę naszej pokory, i spraw to, aby serca tych, których czola Chryzmem ś. namaściliśmy, tenże Duch Ś. na nich przychodząc, ukształcił na kościół chwały swojej, w którymby godnie przemieszkiwał. Który z Ojcem i tymże Duchem Ś. żyjesz i królujesz, Boże na wieki wieków. Amen.

Otoż tak błogosławionym będzie wszelki bojący się Pana!

Niechże was błogosławi Pan z Syonu, abyście widzieli dobra Jerozolimy po wszystkie dni życia waszego, i mieli żywot wieczny. Amen.

2. *Czémże tedy jest Bierzmowanie?*

Jest udzieleniem siły i mocy Ducha Śgo ochrzczoneму, ku wyznawaniu wiary i życiu podług téjże wiary, a zwyciężeniu oraz wszelkich przeciwności. Ktoby twierdził, że Bierzmowanie ochrzczonech jest tylko próżnym obrządkiem, a nie raczej prawdziwym i właściwym Sakramentem, albo że dawniej nie było czém inném, jak tylko pewnym katechizmem, przez który młodzież zdawała sprawę z wiary swojej w obliczu kościoła, taki niech będzie wyklęty, czyli wyłączony z kościoła (Ś. Synod Trydentski Sess. VII. kanon. 1.). Ze chrztu wychodzimy jako dzieci miękie i niedorosłe, a Bierzmowaniem się umacniamy w siłę i dużość, urastamy na pokusy i wojnę duchowną, mówi X. Skarga w kaz. o Bierzmowaniu.

3. *Jakież są znaki pod zmysły podpadające w Sakramencie Bierzmowania?*

Kładzenie rąk — namaszczenie Chryzmem ś., i modlitwa.

4. *Co znaczy kładzenie rąk?*

Znaczy udzielenie duchownej siły i błogosławieństwa. Jakób błogosławiąc synom Józefa, położył prawą rękę na młodszego, a lewą na starszego (Genes. 48.). Jozue napętnion był duchem mądrości, bo Mojżesz kładł ręce swoje na niego (Deuteron. 34. 9.). Pan Jezus kładł ręce na małe dzieci, na znak błogosławieństwa (Math. XIX. 15.). Był proszony, aby rękę swą włożył na konającą córkę Jairego, iżby żyła (Mart. V. 22.). Na

chorą niewiastę włożył ręce i natychmiast była zdrową (Lucae XIII. 14.). Wstępując w niebo, podniósłszy ręce swe, błogosławił im (Lucae XXIV. 50.). Piotr Ś. z Janem wkładali na nie ręce i brali Ducha Ś. (Act. VIII. 17.). A gdy na nie włożył ręce Paweł, przyszedł na nie Duch Ś. i mówili języki i prorokowali (Dzieje XIX. 5. 6.). Kładzenie tedy rąk oznacza nadanie Ducha Ś.

5. *Kiedyż biskup kładzie ręce gdy bierzmuje?*

Gdy mówi pierwszą modlitwę, potem gdy namaszcza, i gdy mówi ostatnią modlitwę. Kładzenie rąk nie ma się tak rozumieć, aby położyć rękę na głowę każdego bierzmowanego. Dosyć jest na wzniesieniu rąk nad bierzmowanymi. — Należy się, aby bierzmowani byli przytomni i w czasie ostatniej modlitwy.

6. *Co znaczy namaszczenie?*

W starym zakonie namaszczano króle i kapłany. Uczniowie Chrystusa wiele chorych olejem mazali i uzdrawiali (Mart. 27. 13.). Namaszczenie przy Bierzmowaniu to oznacza, że bierzmowani są królewskim i kapłańskim ludem w duchowném znaczeniu. A jako Chrystus jest pomazańcem, królem i kapłanem, tak bierzmowani są jego pomazańcami, aby tylko dla niego żyli, choćby w ucisku, męczeństwie i śmierci. Ustne podanie naucza, że namaszczenie w czasie Bierzmowania od apostołów było używane, i przez wszystkie wieki używa się w kościele świętym.

7. *Co jest Chryzma?*

Corocznie w dzień wielko-czwartkowy poświęca biskup dla całej swój dyciezyi trzy oleje

święte; jeden dla chorych, który się używa przy Sakramencie ostatniego namaszczenia, drugi olej ś. zwany katechumenów, którym przed przyjęciem Chrztu ś. bywamy namaszczeni, i trzeci olej ś. zwany Chryzma, składający się z balsamu i oliwy. Tym Chryzmem bywamy po przyjęciu Chrztu ś. na głowie namaszczeni i w czasie bierzmowania na czole. Chryzma oznacza obfitość darów Ducha Ś. Tłustość oliwy znaczy pełność i mnogość tych darów, a wonność balsamu znaczy, iż taką wonnością mamy być dla bliźnich przez życie cnotliwe.

8. *Czemu namaszczenie dzieje się na czole?*

Aby bierzmowany otwartym czołem czyli śmiało i odważnie się stawil, gdzie idzie o wyznawanie wiary. Nie powinien się lękać tych, którzy zabijają ciało, a duszy zabić nie mogą (Math. X. 28.).

9. *Dla czego w kształcie krzyża dzieje się to namaszczenie?*

W znaku krzyża chlubić się powinien Chrześcianin i zwyciężać. Naznaczony znakiem krzyża, ma być naśladowcą ukrzyżowanego Jezusa, a ten Jezus pozna ten znak na duszy bierzmowanego w żywocie wiecznym, aby tam, gdzie on jest, był i sługa jego.

10. *Czyliż modlitwa biskupa należy do istoty Bierzmowania?*

Tak jest, bo Piotr Ś. z Janem modlili się nad ochrzczoneymi, aby wzięli Ducha Świętego... i brali Ducha Ś. (Act. VIII. 15.). Od czasów tedy apostoelskich aż dotąd, w całym kościele ś. Sakrament Bierzmowania nie inaczej

się udziela, tylko przez modlitwę, kładzenie rąk, i namaszczenie Chryzmem ś.

11. *Czy przy Bierzmowaniu mają miejsce inne jeszcze obrządki?*

Tak jest: Bierzmowanie przyjmujący przybiera sobie nowe imię jakiego świętego lub świętej, aby tegoż naśladował w gorliwej wierze i miłości chrześcijańskiej. Przybiera też sobie jednego komotra, a ten ma być zaręczycielem i opiekunem względnie bierzmowanego.

Biskup po namaszczeniu daje lekki policzek bierzmowanemu, aby pamiętał, że oddtąd powinien nie tylko znosić wszelkie przeciwności dla Chrystusa, lecz nawet cieszyć się, gdy będzie godnym co dla niego wycierpieć. Ma też bierzmowany pamiętać na słowa Zbawiciela: a kto cię bije w policzek, nadstaw i drugiego (Luc. VI. 29.), to jest: niech wszyńska zemsta będzie daleka od bierzmowanego.

12. *Kto może być komotrem bierzmowanemu?*

Tylko ten, kto już sam jest bierzmowany, a przytém nieskażonych obyczajów i jednej płci z bierzmowanym.

13. *Podobno zachodzi duchowne pokrewieństwo z takiego komoterstwa?*

Tak jest, podług ustaw kościoła ś. zachodzi pokrewieństwo duchowne między bierzmowanym i jego komotrem i rodzicami bierzmowanego, które przeszkadza do zawarcia małżeństwa. Komotr uważa się za ojca i opiekuna bierzmowanemu, a stąd ten duchowny związek pokrewieństwa.

Niestósownie jest, kiedy jeden dla bardzo wielu jest komotrem, bo wtedy z wielu osobami będzie w pokrewieństwie duchowném, i trudno mu będzie dopełnić obowiązku czuwania nad bierzmowanymi, kiedy ich jest wiele, aby strzegli się życia nagannego.

14. *Jakaż się udziela łaska Ducha ś. przez Sakrament Bierzmowania?*

Za czasów apostołskich bierzmowani mówili różnemi językami, czynili cuda i prorokowali, jak się to mówiło pod liczbą 41. wyżej. Ale te dary nie są największym darem Ducha ś. (N. 43. wyżej). Dar miłości Boskiej jest podług nauki ś. Pawła największym darem. (1. Cor. XIII.) Różności darów są, lecz tenże Duch, jednemu dana bywa przez tegoż Ducha mowa mądrości, innemu mowa umiejętności według tegoż Ducha, innemu wiara w tymże Duchu, drugiemu łaska uzdrawiania, innemu czynienie cudów, innemu prorocstwo, innemu rozróżnienie duchów, innemu rozmaitość języków, innemu tłómaczenie mów. A to wszystko sprawuje jeden a tenże Duch udzielający z osobna każdemu jako chce. (1. Cor. XII. 4. 11.) Tak też mówi dalej ś. Paweł: postanowił Bóg niektóre w kościele, naprzód apostoły, powtóre proroki, potrzecie nauczyciele; iżaliż wszyscy apostołami, iżali wszyscy prorokami, iżali wszyscy nauczycielami? Pragnijcie lepszych darów. (1. Cor. XII. 28. 29. 31.) Te lepsze i najznakomitsze dary Ducha ś. wskazu-

je ś. Paweł w rozdz. XIII. tegoż listu, i mówi: choćbym miał prorocstwo i wiedziałbym wszystkie tajemnice i wszelką naukę, i miałbym wszystkę wiarę tak, iżbym góry przeniósł, a miłościąbym nie miał, niczém jestem. (1. Cor. XIII. 2.) Przez Sakrament Bierzmowania udziela się tedy łaska Ducha ś. umacniająca ochrzczonego w wierze i miłości Boskiej. Udziela się prócz tego znak na duszy niezmazany, ani wygladzony; dla czego ten Sakrament raz się tylko godzi przyjmować. (N. 22. wyżej.)

15. *Kiedyż w pierwszych wiekach kościoła udzielano bierzmowanie?*

Zaraz po chrzcie ś., gdyż uważano bierzmowanie jako dozupelnienie łaski na chrzcie odebranój. Wszak gdy Pan Jezus był ochrzczoney wodami Jordanu, Duch ś. był widziany w postaci gołębiój i głos z nieba słyszany: Ten jest Syn mój miły. Było to w pewny sposób namaszczenie dane od Ojca Synowi Bożemu, aby wiecznym był kapłanem. Za dni naszych, gdy dorosłego biskup chrzci, wtedy go zaraz i bierzmuje. Chrzcząc dziś małe dzieci, nie udziela im się prędjéj bierzmowanie, aż są zdolne wyznawać tę wiarę, którą na chrzcie odebrały, to jest, aż po przyjęciu ich do Kommunii ś.

16. *Czy Bierzmowanie jest tak potrzebne każdemu jak Chrzest ś.?*

Chrzest ś. jest początkiem życia dla Boga, a bierzmowanie dojrzałością tego życia. Bez chrztu niema zbawienia, bo niema życia, tylko śmierć w duszy. Ochrzczoney jest przysposo-

bionem dziecięciem Boga i dziedzicem królestwa wiecznego. Żyjącemu atoli chrześciani-
nowi na tej ziemi, gdzie tyle pokus i przeci-
wności ma do zwalczania, potrzebna jest moc
i siła, aby odniósł zwycięstwo nad światem,
ciałem i czartem. Tę siłę udziela Sakrament
Biermowania, bo czyni nas dojrzałymi w wierze.

17. Któż udziela Sakrament Biermowania?

Nie tylko pismo ś. zaświadcza, że tylko
apostołowie byli sprawcami tego Sakramentu,
lecz i kościół ś. naucza, że ktoby twier-
dził, że sprawcą zwyczajnym (ordinarius
minister) świętego Biermowania nie
jest biskup, lecz i jakikolwiek ksiądz,
taki niech będzie wyklętym. (Synod.
Trid. Sess. VII. kanon 3.)

*18. Czy za pozwoleniem Ojca ś. mogliby
księża bierzmować?*

Za uzyskanem takowem pozwoleniem mo-
gliby i księża jako nadzwyczajni ministrowie,
ten Sakrament udzielać; jak to się dzieje w ko-
ściele greckiego obrządku, i u nas Opaci za-
konni bierzmują.

19. Kto godnie przyjmuje ten Sakrament?

Tyle razy się już mówiło, że Chrzest jest
początkiem życia, a dla tego tylko ochrzczony
może być ważnie bierzmowanym. Boć Bier-
mowanie jest utwierdzenie wiary na Chrzcie
odebranój.

Potrzeba znać wiarę, która ma być utwier-
dzona i wyznawana, dla tego też do Bierzmo-
wania podobne usposobienie przez naukę wia-
ry być powinno, jak do przyjęcia pierwszej
Kommunii ś.

Potrzeba być także w stanie łaski, aby się stać godnym mieszkaniem Ducha ś., a dla tego bierzmować się mający stają się wprzód uczestnikami Sakramentu pokuty ś.

Jest także życzeniem kościoła ś., aby Bierzmowanie przyjmować naczczo, tak jak Komunią ś. Życzenie to nie jest jednak rozkazem.

20. *Dla czego trzeba przystępować do Bierzmowania z wiadomością swego pasterza?*

Bo jest ustawa kościoła takowa, ogłoszona listem arcybiskupa i kardynała Maciejowskiego na synodzie piotrkowskim d. 15. Paźdz. 1607. r.

O Bierzmowaniu.

»Którć Sakrament Bierzmowania, który
 »nas uzbraja i przyodziewa mocą z wysokości,
 »od biskupa dyecezyi lub od innego biskupa
 »za jego pozwoleniem ma być udzielanym,
 »pasterze parafii niech wcześniej pouczają lud
 »o mocy i skutkach jego, i niech upominają,
 »aby raz bierzmowani nie powtarzali tego,
 »świętokradzko. Mający zaś być bierzmowa-
 »nemi niech usposobią i ciało swe jako na ko-
 »ściół Duchowi ś. szczególnieć poświęcić się
 »miane, i dusze niech oczyszczą przez spo-
 »wiedź, jeżeli zwłaszcza sumienie o grzech
 »jaki śmiertelny ich obwinia i t. d.«

Przy końcu tej ustawy powiedziano:

»Których wszystkich imiona i nazwiska
 »z wyrażeniem czasu, niech się stara pleban
 »zapisać w księdze bierzmowanych w ten spo-
 »sób: roku, dnia, miesiąca, bierzmowany lub
 »bierzmowana od Najprzewielebn. biskupa N.
 »syn lub córka N. a komotrem był N.«

Gdy tedy pleban jest obowiązany zapisywać parafian bierzmowanych w książkę do tego sporządzoną, ci również obowiązani są zgłosić się do zapisu.

Najstosowniej byłoby, aby każdy, kto chce być bierzmowany, opatrzony był pismem swego plebana, zaświadczającym jego zdatność i godność do przyjęcia tego Sakramentu.

21. *Cóż mówić o tych, co się kwapią do przyjęcia Bierzmowania bez usposobienia do tego?*

Możnaby powiedzieć z prorokiem Izajaszem (IX. 3.): rozmnożyłeś naród, a nie uczyniłeś wielkiego wesela!

III. Usposobienie do przyjęcia Sakramentu Bierzmowania.

1. *Czy usposobienie do Bierzmowania zależy tylko na znajomości wiary ś.*

Wiara jest wprawdzie początkiem i zasadą życia duchownego. Sprawiedliwy z wiary żyje. (Rom. 1. 17.) Znajomość prawd wiary nie jest jeszcze wiara, lecz do niej usposobieniem. Wiara jest zupełne przekonanie o rzeczywistości prawd od Boga objawionych, a przez kościół ś. do wierzenia podanych; jest dar Ducha ś. na Chrzeście odebrany.

Mając wiare, nieodpowiemy tak, jak odpowiedziało owych dwunastu uczniów w Efezie, na pytanie ś. Pawła: czyliście wzięli

Ducha ś. gdyście uwierzyli? a oni rzekli do niego: aniśmy słyszeli, jeśli jest Duch ś. (Act. XIX. 2.) Wiara atoli nie zależy na samej znajomości prawd objawionych, lecz na życiu i uczynkach z téjże wiary pochodzących.

2. *Jakież jest usposobienie dla dorosłych, gdy mają być ochrzczeni?*

Pan Jezus kazał naprzód nauczać a potem chrzcić. Nauczajcie, mówił, chrzcząc je. A tak każdy dorosły ma się usposobić do Chrztu ś. naprzód przez nauczanie się prawd wiary, a potem przez ich z całą siłą duszy, wyznawanie.

Gdy ś. Piotr głosił naukę wiary, wówczas słuchacze skruszeni żalem zapytali go: cóż czynić mamy? Pokutę czyńcie, rzekł im, i niech każdy z was ochrzczone będzie chrztem ustanowionym przez Jezusa Chrystusa (Act. II. 38.) na odpuszczenie grzechów waszych, a weźmiecie dar Ducha świętego.

Oprócz wiary wymaga tedy i dziś kościół ś. od dorosłych skruchy serca i żalu za grzechy, jako usposobienia do Chrztu ś.

3. *Czy do Bierzmowania także same usposobienie potrzebne?*

Bierzmowanie jest dozupelnieniem łaski odebranej na Chrzcie, jest dojrzałością życia duchownego (II. 15.) a przeto podobnych wymaga jego przyjęcie usposobień. Wiary i pokuty, czyli znajdowania się w stanie łaski.

4. *Cóż się rozumie przez siedmiorakiego Ducha ś., o którego biskup udzielenie prosi?*

Rozumieją się rozliczne dary Ducha ś., o których mówi Paweł ś., że są rozmaite dary, lecz jeden i tenże sam Duch ś. (II. 14.) Te siedmiorakie dary wylicza biskup w modlitwie, gdy mówi: Spuść o Boże na nich Ducha 1. mądrości, 2. umiejętności, 3. rady, 4. mężstwa, 5. wiadomości, 6. pobożności, 7. bogobojności.

Każdemu bierzmowanemu daje Duch ś. wzmocnienie wiary i miłości Boskiej, ale też jeszcze prócz tego udziela każdemu szczególną łaskę, jakiej w swym położeniu do zbawienia potrzebuje. Udziela jednym dar mądrości, innym dar czystości i wstydlivosti, innym dar cierpliwości, innym dar pociechy, pokoju i t. d.

5. *O któreż dary nadewszystko prosić należy?*

O te dary, które nas czynią Bogu miłymi. Tak dar mówienia językami lub czynienia cudów nie zbawi nikogo (I. 43.), ale dar miłości Boga i wiernego wytrwania w wierze aż do śmierci czynią nas Bogu miłymi.

Modli się tedy biskup, aby Bóg udzielił bierzmować się mianym daru bojaźni Bożej i naznaczył ich znakiem krzyża Chrystusowego, nie ku szczęśliwości na tym świecie, lecz ku żywotowi wiecznemu.

6. *Czy taki odbierze umocnienie w wierze, który niema żadnej wiary?*

Gdzie nie ma wiary, tam niema i umocnienia w wierze. Wiara pamięci, a nawet przy-

znanie nauki Chrystusowej za naukę prawdziwą, nie jest wiarą żywą.

Wiara jest to taka pewność i przekonanie, jakie miał Piotr ś. gdy rzekł: Ty ś jest Chrystus, Syn Boga żywego. (Math. XVI. 16.) Ty jesteś, którego nam dał ojciec Zbawicielem, a z tobą dał nam wszystko, dał i prawdę i łaskę i życie.

Taka wiara jest dziełem łaski Boskiej, a spóldziałając człowiek z łaską, zamiłuje Jezusa Chrystusa, jako swego odkupiciela, a w tej miłości zbrzydzi sobie wszystko złe i grzech, któryby go oddalał od Boga.

7. *Kiedyż wyznawać należy wiarę?*

Szczególniej w dzień bierzmowania i sercem i usty. A odtąd nietylko jak najczęściej ponawiać to wyznanie; lecz i życiem swoim dowodzić, że się nie wierzy tylko słowami, lecz uczynkiem i prawdą. Jak przed chrztem pytają się: czy wierzysz w Boga Ojca i Syna i Ducha ś., tak przed Bierzmowaniem podobne jawne wyznanie wiary chociażby się powinno przez mówienie głośno składu wiary.

8. *W jakich uczuciach przyjmować Sakrament Bierzmowania?*

Oddawszy całego siebie przez wyznanie wiary, na wieczną służbę Jezusowi Chrystusowi, oczyściwszy sumienie przez Sakrament pokuty, zjednoczywszy się z Jezusem Chrystusem w Kommunii ś., modlić się trzeba gorąco, aby Duch ś. zstąpił na cię i zamieszkał w tobie na zawsze.

Gdy tedy ujrzysz biskupa zaczynającego się modlić, padnij na kolana, łącz twe modli-

twy z jego modlitwami, a modlitwa twoja niech będzie w duchu i w prawdzie.

Miej przy sobie komotra, którego sobie za opiekuna i ojca duchownego obrałeś. Ten ma być przyjacielem tobie, w życiu duchowném.

Gdy już się zbliży do ciebie biskup, mający cię namaścić świętém Chrystymem, uważaj: że to jest chwila, co cię odłączy od świata, a złączy z Bogiem, abys na wieki żył dla Boga i jako wyznawca Chrystusa gotów był stać się jego męczennikiem.

Przyjm nabożnie to namaszczenie, to nassegnienie znakiem krzyża, i to nareszcie lekkie uderzenie w twarz. Myśl sobie, że stajesz się nowym człowiekiem i żołnierzem w służbie Chrystusa, gotowym walczyć z światem, ciałem i czartem; gotowym cierpieć i stracić nawet wszystko, byle otrzymać żywot wieczny. Myśl sobie, że odtąd masz tak wierzyć i tak cierpieć, jak wierzyli apostołowie i męczennicy, i wszyscy wierni słudzy Chrystusa. Odtąd niech będzie pokój tobie! —

9. *Czy po odebraniu namaszczenia wolno się zaraz oddalić?*

Niewolno się oddalić, bo obrządek jeszcze nieskończony. Jeszcze łącznie z biskupem masz się modlić i prosić Boga, abys odtąd był kościołem Ducha ś., w którymby godnie przemieszkiwał, nie przez jeden dzień, lecz przez wszystkie dni życia twojego. A gdy biskup zakończy obrządek udzieleniem błogosławieństwa, pragnij gorąco, aby cię błogosławił Pan z Syonu, to jest Bóg z nieba, aby dusza twoja wpatrywała się w szczęśliwość wiecznego Je-

ruzałem, to jest nieba, a tak myślą żyjąc w niebie, to niebo czyli żywot wieczny osiągnęła.

Po skończonym obrządku Bierzmowania uwielbiaj Boga i dziękuj za odebrane dobrodziejstwo, a przytém postanów sobie tak żyć, iżbyś nigdy się nie sprzeciwił Duchowi ś. lecz owszem z nim spółdziałał.

10. Czy można używać imienia danego przy Bierzmowaniu?

Wypada owszem, abyś połączył imię z Bierzmowania z imieniem na chrzcie odebranym, i dla pamiątki obydwóch Sakramentów, obydwaj imiona nosił, a co ważniejsza, obydwóch świętych patronów w ich cnocie naśladował, walcząc mężnie i zwyciężając pożądlivość ciała, pożądlivość oczu i pychę żywota. (1. Joan. II. 16.)

11. Czy się rozumie przez pożądlivość ciała?

To wszystko, co powoduje do stracenia trzeźwości i wstydlivości. Bierzmowany ma być trzeźwym, ma być czystym na duszy i na ciele, Więcój do tego dopomódz powinien Sakrament Bierzmowania, niż towarzystwa wstrzemięźlivości. Lecz biada światu dla zgorszenia! O ileż z bierzmowanych zamast zwyciężać tę pożądlivość, zwyciężonemi od niej zostają! Bracia, bądźcie trzeźwemi i czujnymi, mówi Paweł święty.

12. Co jest pożądlivość oczu?

Jest to chciwość dóbr doczesnych, a z tój chciwości następują liczne grzechy, n.p. kłamstwa, przeniewierzanie się, oszukaństwo, krzywdy i rozmaite niesprawiedlivości. Bierzmo-

wany! powinien kochać prawdę i sprawiedliwość. Ma pamiętać, że nic nie wnieśliśmy na ten świat i nic z sobą z niego nie weźmiemy.

13. Co jest pycha żywota?

Jest chęć wywyższania się i panowania, a razem lekceważenie lub pogarda bliźniego. Pycha jest źródłem wielu nieprawości. Z niej powstaje zazdrość, gniew, nienawiść, zemsta, nawet i okrucieństwo. Gdzie jest pycha, tam nie ma daru mądrości. Bierzmowany uczy się od Jezusa, żeby był cichym i pokornego serca.

14. Czyliż Duch ś. nie potrafi sam zwyciężyć tych pożądliwości, bez przyłożenia się człowieka?

Gdyby Duch ś. sam zwyciężał, wtedy sprawy nasze nie byłyby dziełem wolnej woli naszej, a zatem nie byłyby cnotą godną nagrody.

Duch ś. wzmacnia nasze siły, ale temi siłami my sami działać mamy. Zobacz wyżej l. 14. i 46.

15. Nad kim tedy naprzód ma bierzmowany odnieść zwycięztwo?

Sam nad sobą. — Sam on siebie ma zwyciężyć, nie żyjąc wedle pożądliwości ciała, lecz według natchnień Ducha ś. Kto jest panem sam nad sobą, kto samego siebie zwycięży, taki będzie mógł zwyciężyć i zewnętrznych nieprzyjaciół.

16. Którzyż to są ci zewnętrzni nieprzyjaciele?

Nie tylko są takimi wszyscy niewierni i niedowiarkowie, ale mianowicie i ci katolicy,

którzy do was przychodzą w odzieniu owczem, a wewnątrz są wilcy drapieżni (Math. VII. 15.), o których i Paweł ś. mówił: że po jego odejściu mieli przyjść wilcy drapieżni, nie folgując trzodzie. (Act. XX. 39.)

Zli Chrześcianie udający się za uczonych i mędrców, obalający karność kościoła, dający zgorszenie słowem, pismem i uczynkami; oto są zewnętrzni nieprzyjaciele, z którymi w każdej parafii walczyć powinien bierzmowany i przy łasce Ducha ś. zwyciężać onych.

17. *Zkądże bierzmowany bierze siłę i moc ku zwalczeniu tylu nieprzyjaciół?*

Aby siły nasze z czasem nie osłabły, na to mamy dwojaki posiłek; a tém jest słowo Boże i Boże ciało. Słowo Jezusa Chrystusa jest tak szanowne, jak jego ciało. O tych, których Piotr ś. w dzień święteczny, w dzień zesłania Ducha ś. nawrócił do wiary, mówią dzieje apostołskie (II. 42.), że trwali wśród prześladowań, trwali w nauce apostołskiej, w słuchaniu i wypełnianiu ich nauki, trwali w uczestnictwie łamania chleba, czyli zasilania się ciałem Jezusa Chrystusa, trwali i w modlitwach.

18. *Co więcej czyni bierzmowany?*

Sam będąc dojrzałym, doskonałym, zupełnym Chrześcianinem, stara się, aby tych, którzy jeszcze nie są bierzmowani, doprowadził do podobnej dojrzałości w wierze i miłości Boskiej. Stara się, aby się coraz bardziej świeciło imię Boskie i królestwo Boże rozszerzało się na ziemi. Względem swego ko-

motra tak się zachowuje, jak dziecię względem ojca.

19. Czy i komotrowie mają jakie obowiązki?

Powinni oni często, a przynajmniej w rocznicę Bierzmowania, zwracać uwagę bierzmowanego na to, czem się stał przez Bierzmowanie. Jako Aniołowie stróżowie bierzmowanego, czuwać powinni, aby nie zginął, lecz doszedł do żywota wiecznego. Powinni tedy modlić się za niego, odwozić od złych towarzystw, podawać sposobność do życia cnotliwego, owo zgola, z miłością ojcowską tak się zajmować bierzmowanym, jakby własnym ich był dziecięciem.

20. Cóżby się wtedy działo?

Gdyby bierzmowani tak żyli, jak powinni, gdyby i ich komotrowie dopełniali swoich powinności, wtedy nierozszerzałyby się obojętność względem wiary, lecz owszem prawda i cnota mieszkalaby między nami. Co mówiono o pierwszych wiernych, to za dni naszych i o bierzmowanych powtórzyłyby można: Ujrzałeś go, a wzruszyło ci się serce.

21. Czemuż się tak nie dzieje?

Bo się częstokroć od wielkiej liczby Chrześcian przyjmuje Sakrament Bierzmowania bez należytego usposobienia.

A przyjąwszy go, zanedbują modlitwy, słuchania słowa Bożego i przyjmowania ciała Jezusa Chrystusa.

Wiara przeto w nich maleje i gaśnie, a miłość Boska umiera.

Zewnętrzni nieprzyjaciele krzyża Chrystusowego odnoszą zwycięstwo; bo ten, co jest naznaczony krzyżem Chrystusa, sam jest jego nieprzyjacielem, i zamiast coby zwyciężał pożądlivość ciała, pożądlivość oczu i pychę żywota, sam od nich zwyciężonym zostaje.

22. *Czy są sposoby na zaradzenie temu złemu?*

1. Zaradziłoby się temu złemu przez kształcenie należyte młodzieży w nauce religii. Dopusćcie dziatkom iść do mnie, mówił Pan Jezus, albowiem takowych jest królestwo Boże. (Marc. X. 14.)
2. Przez usposobienie téjże młodzieży do przyjęcia pierwszej Kommunii ś. i do przyjęcia Bierzmowania ciągłemi katechizmami.
3. Przez dobrze urządzone bractwa przy kościołach istniejące, których członkami byłoby tylko ludzie bierzmowani i żyjący według wiary przez miłość czynnej.
4. A nareszcie używaniem tych sposobów, o których wyżej wspomniano, a temi są: modlitwa, słowo Boże i Komunia ś.

Wtedyby się i o nas sprawdziły słowa w dziejach apostołskich napisane: A oni chwaliłi Boga i mieli łaskę u wszystkiego ludu. Pan zaś przymnażał codziennie liczbę tych, którzy mieli być zbawieni. (Dzieje Ap. II. 47.)

IV. Modlitwy i Akty przy Bierzmowaniu.

Przeestroga. Nie dosyć jest odmówić te modlitwy i akty w sam ten dzień, gdy będziesz szedł do Bierzmowania, zbawienna jest, te z nich, co masz odmawiać przed przystąpieniem do Sakramentu, odbywać pierwój i codziennie przynajmniej przez cały miesiąc; a te, które powinieś odmówić po Bierzmowaniu, powtarzać potem jak najczęściej przez całe życie, n. p. jeżeli nie co tydzień, to przynajmniej co miesiąc.

Przed Bierzmowaniem.

Modlitwa pierwsza.

Duchu Święty Boże, który bez względu na słabości i grzechy moje, chcesz najlaskawiej przybyć do niegodnego i podłego sługi, i masz zamieszkać we mnie: Tobie się upokarzam, Ciebie czczę jak najgłębiej, przed Wszechmonością Twą upadam. Uczyni Duchu Święty, iżbym się coraz prawdziwiej i zbawienniej przenikał świętością dobrodziejstwa, które gotować mi raczysz; iżbym ciągle pomnażał w sobie nabożne staranie godnego przyjęcia Ciebie, Boga mojego. Racz Ty sam, Panie najświętszy, miłości i czystości Boże, racz sam przygotować i urządzić me serce, sam je sprawować i tak zachować, iżby się stało, jak można, najmniej niegodnym domem Bóstwa Twójego, który z Ojcem i z Synem Bóg jeden królujesz na wieki. Amen.

Modlitwa druga.

ODuchu Święty, mocny Boże, który wszystko zagrzewasz i rodzisz, który ziemię serc naszych odnawiasz, a jako suchą deszczem pogodnym ożywiasz i rodzajną czynisz: przyjdź a nawiedz nas. Ty piskłeta maluczkie i bezsilne, Ty dusze ubogie i niedorosłe pokryj skrzydłami Twými, a zagrzewając i karmiąc, i od dzikich orłów, szatanów i grzechów broniąc, dochowaj je do wzrostu i doskonałości zbawiennój chrześcijańskiej. Weź je w moc i rząd Twój, wodzu nasz; uczynj je mądre, baczne, poradne, wiadome i w miłości i bojaźni Bożej żarliwe. Poddają się pod opiekę Twoją, przyjm je w obronę mocną Twoją, a daj szczęśliwe nad grzechami zwycięstwo, a po niém koronę pracy w królestwie zgotowaném przez Pana naszego, Jezusa Chrystusa, który z Tobą i z Ojcem jest jednym Bogiem na wieki królującym. Amen.

Modlitwa trzecia.

Wszchemocny i wiekuisty Boże, coś mię już raczył odrodzić w wodzie i w Duchu świętym, dopełnij niezmiernój Twój łaski, spuszczaając na mnie Ducha mądrości: któryby mię nauczył pogardy świata a miłości dobr wiecznych; Ducha światła, który mię oświeci dając mi zupełne wiary poznanie; Ducha rady, który mi poda sposoby niemyślne podobania się Bogu i dostąpienia Nieba; Ducha mocy, który mię przyoblecze siłą potrzebną ku zwyciężeniu wszystkich przeszkód do mego zbawienia; Ducha umiejętności, który mię wprowadzi na drogi Pańskie; Ducha pobożności, który służbę ku

Bogu uczyni mi słodką pożądaną; Ducha bojaźni, który mię natchnie bojaźnią i miłością Boga. Naznacz mię, Panie, przez swe miłosierdzie znakiem krzyża Jezusa Chrystusa; zrządź najlaskawiej, iżbym nosząc krzyż święty, znamie odkupienia, nie tylko na czole, lecz i w sercu, a znając Cię jawnie przed światem, był po tym znaku poznany i do nagrody wiecznej na Sądzie ostatecznym wzięty. Amen.

Akt Wiary.

Wierzę, o Boże mój, że mam przyjąć Ducha Twego świętego w Sakramencie Bierzmowania. Wierzę, bo Ty sam mię o tém nauczasz, który jesteś prawdą odwieczną i nie możesz ani się omylić, ani nas zawieść.

Akt Nadziei.

Mam nadzieję, o Panie mój, w dobroci Twój nieskończonej, iż mimo całej méj niegodności, przyjmując Twojego Ducha świętego, przyjmę Go ze wszelką i zupełną łask Jego obfitością; że On mię uczyni doskonałym chrześcianinem i da mi siłę wyznawania méj wiary, choćby nawet z narażeniem mego życia.

Akt Miłości.

O Boże mój, kocham Cię z całego serca, z całej duszy mojej, ze wszystkich sił moich, i nad wszystko, który jesteś nieskończenie dobry i nieskończenie miłości godny, i który gotujesz mi łaskę przyjęcia Ducha świętego przez Sakrament Bierzmowania. Zapal i roznieć me serce miłością Twą najdoskonalszą, iżbym w niej trwał i zostawał do śmierci.

Akt Pokory i Skruchy.

Duchu święty Boże, masz przybliżyć się do mnie najniegodniejszego, ze wszelką i zupełną darów Twych obfitością! Czemże zasłużyłem na tyle miłosierdzia, ach! czegoż raczej nie czynilem, iżbym je od siebie odepchnął? Unikanie Twych świętych natchnień, niewierność w pełnieniu Twych przykazań, niewdzięczność i nieczułość za wszystkie łaski Twoje: takie są me zasługi przed Tobą! Jakże się brzydę grzechem wszelkim, jakże go teraz nienawidzę! Przebacz Panie, przebacz Boże mój. Niegardź mym żalem, że jest niedoskonały, ale go litościwie wzmóż we mnie, podnieś i uzupełnij.

Veni Creator.

Przybądź Duchu Stworzycielu, myśli wiernych nawiedz, łaską niebieską napelnij serca któreś stworzył.

Który jesteś Jasnością największą, Boga najwyższego darem, źródłem żywota, ogniem, miłością i namaszczeniem duchowném.

Ty siedmioraki w darach, Prawicy Bożej wskaziciel, Ty pierwszą obietnicą Ojca, mową wzbogacający usta.

Zapal światłość zmysłom, wlej miłość w serca, krewkości naszego ciała mocą Twoją pokrzep.

Nieprzyjaciela odmieć dalece, pokojem prędko udaruj; abyśmy za Tobą jako za Wodzem uszli szkody wszelakięj.

Daj, abyśmy przez Cię pojęli Ojcę i poznali Syna, i w Ciebie Ducha Obudwu zawždy wierzyli.

Niech będzie chwała Ojcu, chwała Synowi,
niech będzie równa chwała Tobie, Duchu Boże,
za którego natchnieniem myśli ludzkie oświe-
cają się i świętymi ogniami płoną. Amen.

*(Gdy Biskup złoży nad tobą ręce, upokorz się jak
najgłębiej ku zbawiennemu przyjęciu Ducha świętego z ob-
fitością łask Jego, i powtarzaj z nabożeństwem te słowa:)*

Przybądź Duchu święty, Boże! napełnij
serce moje i roznieć w niem ogień Twój miłości.

Po Bierzmowaniu.

Akt Dziękczynienia.

Chociaż, o Boże i Panie mój, nie zdołam
pojąć wielkości dobrodziejstwa, które udzielić
mnie raczyłeś: czynię Ci jednak dzięki naj-
głębsze i składam one w Twe święte miłosier-
dzie, przyim je, Panie, Dobroci nieogarniona,
a spraw, abym to znamie doskonałego chrze-
ścianina, jakie na siebie wziętem, wiernie i nie-
pokalanie dochował, i przez nie był przyjęty
do Królestwa wiecznego: gdziebym te dzięki,
które teraz zanoszę, mógł Tobie, Bogu moje-
mu, zupełniejsze i doskonalsze i nieskończenie
ponawiać.

Akt Ofiarowania.

Duchu święty, który przez czysty skutek
Twój dobroci i Twego miłosierdzia nieskoń-
czonego cały we mnie wstąpiłeś, a to pomimo
jak największej méj niegodności: mógłżebym
zostać tak niewdzięczny, iżbym się wzajemnie
wszystek Tobie nie ofiarował i nie oddał! O
przyjm laskawie, Boże mój, niegodną Ciebie

ofiarę, na którą oddaję Ci całego siebie. Tobie, o Boże miłościwy i laski pełen, ofiaruję i poddamę mój rozum ze wszystkiemi jego myślami, moją duszę ze wszystkiemi jej wzruszeniami, moje serce z każdém jego uczuciem; niech wszystek do Ciebie należę i Tobie jedynie służę; niech cały nieprzestannie goreję świętym ogniem Twój Boskiej i najslodszej miłości.

Akt Obietnicy.

Duchu święty, Boże, chwalebne imię doskonałego chrześcianina, jakie przez Sakrament Bierzmowania najlaskawiej dać mi raczyłeś, prowadzi mię i obowiązuje do jeszcze większej wierności Twym przykazaniom i wszystkim powinnościom wyznawcy świętego kościoła. Czuję jak najmocniej, iż będąc stworzeniem Boga, uczniem Jezusa Chrystusa, przybytkiem Ducha świętego, niepowiniennem uznawać i wykonywać innych praw, jak prawa Ewanjelii. Lubo więc świat będzie chciał zaślepić mię swemi próżnościami i zepsuć przez swoje zdania i nauki, lubo ciało podawać mi będzie pokusy, lubo szatan wyrze przeciw mnie gwałt swój i swe postępy: za Twoją jednak pomocą i opieką, o Boże najslodszy i niewysławionego miłosierdzia, pokonam szczęśliwie wszystkie napaści i uniknę wszelkich zdrad od tych ustawicznych zbawienia mojego nieprzyjaciół. Pragnę odtąd jak najgorliwiej oświecać się w obowiązkach i wiadomościach chrześciańskich, szukać zbawiennych ksiąg i rozmów, ku czemu błagam Cię, Panie mądrości i litości przedwieczna, o Twe laskawe zamiarom moim pobłogosławienie.

Akt Pragnienia.

Uposażony Twemi Boskiemi dary, błagam Cię pokornie, Duchu święty Boże, o zachowanie mi téj łask obfitości, jaką zlać na mnie raczyłeś. Skarb to niezmierny, alem ja niegodny i niemocne dla niego naczynie. Bez Twéj łaski, o Boże mój, nigdybym tych darów nie dostał; bez Twéj opieki ojcowskiej, mogę je stracić w każdej chwili. Pragnę jak najserdeczniej ten kosztowny skarb zachować: lecz znam to i wyznaję z pokorą, iż jednak przez Ciebie zachować go zdołam. O Duchu mocny, Twéj pomocy pragnę, pożądam i żębrzę: ani mi jęj odejm kiedykolwiek, chociażbym na tę karę zasługiwał, grzesznik niegodny i ułomny. Panie mój, nie sprawiedliwości, lecz miłosierdzia u Ciebie błagam.

Modlitwa o utrzymanie dwunastu owoców Ducha świętego.

Duchu święty Boże, Miłości przedwieczna Ojca i Syna, racz mi zesłać owoc miłości, iżbym Cię godnie ukochał; i owoc radości, abym się pociechę świętą napelnił; owoc pokoju, dla zupełnego duszy méj ukojenia; i owoc cierpliwości, dla bezpiecznego wszelkich wyroków Boskich wzniesienia. Udziel mi owocu gorliwości, abym bliźniego w potrzebie ratował; i owocu dobroci, co by mię czynił miłym dla wszystkich; owocu mądrości, iżbym się zapamiętałe w grzech nie puścił; i owocu łagodności, iżbym pokornie przeciwieństwa i zło od bliźnich moich przyjmował. Zeszlij mi, błagam, owoc wiary, bym wierzył mocno słowu Boga; i owoc skromności, bym się

przykładnie wę wszystkiém urządził; i owoc wstrzemięźliwości i czystości, by uchowały ciało moje w świętości, jaka się należy Twemu przybytkowi: spraw, iżbym chowając statecznie serce czyste i niepokalane na ziemi, zasłużył oglądać Cię i cieszyć się Tobą na wieki w chwały królestwie. Amen.

Modlitwa przed wyjściem z kościoła.

Mam już opuścić, o Panie, ten dom święty, gdzie Duch Twój Boski duszę mą nawiedzić raczył. Powrócę znowu na świat, który jest we wszystkiém przeciwny Jezusowi Chrystusowi. Nie odstępuj mię, o Boże, pośród jego złości; niech Twoja światłość mną kieruje; niech Twoja miłość mnie ogarnia. Nie dozwól, Panie, iżby me czoło, przyjąwszy święte znamię, wstydzilo się kiedykolwiek wyznawania świętej Ewangelii, ani iżby serce moje, stawszy się Twoim przybytkiem, kiedykolwiek się grzechem i nieczystością skaziło. Bądź zemną, o Duchu święty, Tobie się poruczam i oddaję, który z Ojcem i z Synem w Trójcy Przenajświętszej żyjesz i królujesz na wieki. Amen.

